

Hanne Reintoft (DKP):

Nedsættelse af en kvindekommision til grundigere at undersøge kvindens forhold var en foranstaltning, der ikke kan siges at være uden betydning. Vores tillid til borgerligt kommissionsarbejde er måske ikke den største, men efter min vurdering ligger der en mængde sagligt og godt materiale, der kunne bruges hensigtsmæssigt, hvis den politiske vilje er til stede.

Kommunisterne opfatter ikke kvinde-spørgsmålet som blot et ligestillings-spørgsmål. Det er vor opfattelse, at kvinden ikke blot mangler enkle formelle ligestillingsregler, men at hun i vort samfund fremtræder som direkte undertrykt; er man i tvivl, om jeg har ret, så kan man jo bare tage kvindekommisionens tal og statistikker.

„Af væsner, der har fået liv og tænkekraft, er kvinden blandt dem, som er værst fortrykte,“ klagede allerede Medea i Euripides' klassiske sørgespil, og denne kendsgerning har fulgt menneskeheden fra vor civilisations opståen. Men kvinderne i vort århundrede i de vestlige samfund hører måske til de hårdest belastede kvinder, fordi de ud over deres kvindeproblemer er kastet ud i konkurrencen på arbejdsmarkedet med manden, ud i udbytning og nedslidning og derfor har fået meget, meget hårde vilkår.

Det er klart, at vor tese er, at årsagen til kvindeundertrykkelsen skal findes i vor samfundsstruktur, og kønsrollemønsteret er et udslag af dette samfunds dybtliggende modsigelser. Kun under kapitalismen fremtræder uligheden mellem mand og kvinde som en antagonistisk modsætning, hvilket understreges af den langsomme, men positive udvikling i den socialistiske verden.

Al formel ligestillingsdebat bliver derfor let det, vi ofte kalder ligemageri. Det er vel sådan — det vil jeg gerne bede vores filosofiske statsminister overveje — at der ikke findes nogen større uret end at skabe lige regler for ulige mennesker. Det er vel også derfor, vores demokrati så tit kører galt, fordi vi altid tror, vi kan løse det med formel lighed, hvor mennesker er så ulige stillet, klasse-mæssigt og køns-mæssigt, at disse regler falder til jorden og skaber ny ulighed.

Jeg vil gerne tage enkelte problemer op fra kvindekommisionens arbejde for at

støtte denne opfattelse. Som før nævnt er kvindernes uddannelsesforhold et klart eksempel på, hvad der er sagt her. Inden for skole, universitet og højere læreanstalter har kvinderne formel ligestilling, men det er sådan, at ca. 1/3 af danske kvinder har en uddannelse mod 2/3 af mændene. Kvinderne, der er uddannede, har hertil som regel de korteste og dårligste uddannelser.

Med hensyn til de højere uddannelser er ingen i vort samfund så ringe stillet som den unge kvinde fra arbejderklassen, fordi vi i forvejen har meget få arbejderbørn på vores universiteter, og vi ser, at kvinderne både af ideologiske og økonomiske grunde næsten totalt sorteres fra.

Det er vores opfattelse, at dette spørgsmål kun kan løses med meget effektive foranstaltninger, som jeg desværre tror dette samfund vil vige tilbage fra. Jeg tror ikke, vi klarer det med løs snak om bedre erhvervsvejledning, børnelege, skoleopdragelse osv. Jeg tror, vi simpelt hen i en periode var nødt til at give kvinderne en effektiv præferencestilling, ikke sådan at de dårligt begavede kvinder skal have de højere uddannelser — jeg håber ikke, man misforstår mig — men de steder, hvor det er svært at få sig en uddannelse, må man simpelt hen i en periode begunstige kvinderne, som man f.eks. har gjort i en periode i Sovjetunionen, hvor den kvindelige studenterrepræsentation nu er nøjagtig lige så stor som den mandlige. Om man vil dette, er et politisk, ideologisk spørgsmål, men det er antagelig den eneste farbare vej.

Kvindens svage stilling fremtræder klarere, når hendes forhold på arbejdsmarkedet belyses. Allerede det omtalte uddannelses-mæssige handicap starter denne udvikling, og kvinden har generelt vanskeligt ved livet igennem at sælge sin arbejdskraft for rimelig betaling. Det er en kendsgerning, der rammer den ældre kvinde på eksistens-truende vis, og hun er derfor stadig nødt til at have særlige begunstigelser, f.eks. i pensionslovgivningen. Her nytter det ikke at indføre ligestilling, før hun har de lige vilkår på arbejdsmarkedet.

Trods alle formelle vedtagelser ved vi, at kvinden ikke er ligelønnet. Samtidig udgør hun klart den største gruppe af lavtlønnede arbejdere, således at lavtlønsproblemet pri-